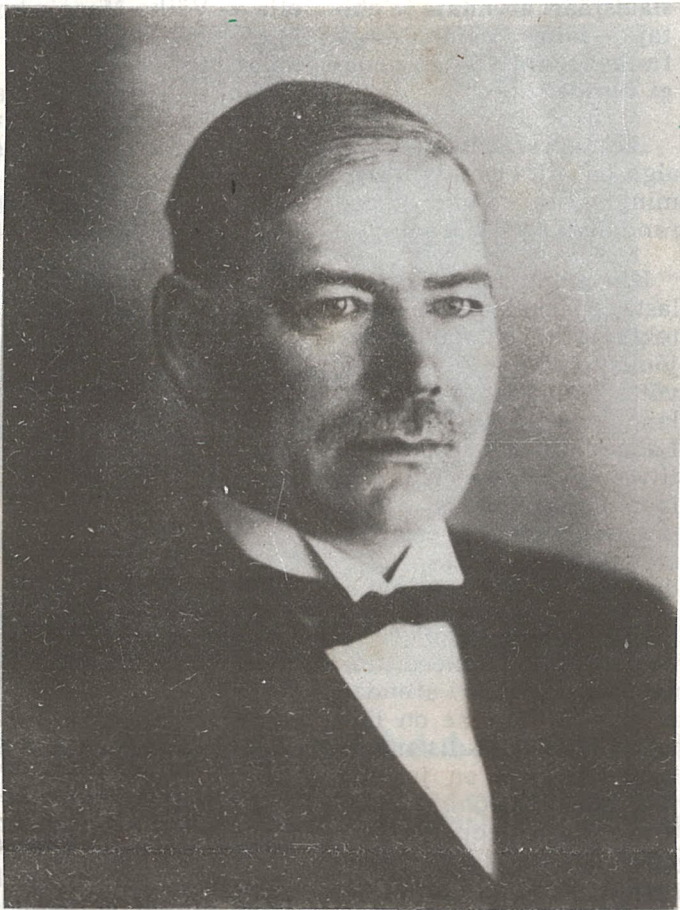

MÄRT MEOS 1881—1966

Märt Meose sünnist möödus tänavu 110 aastat. Teda võiksid meenutada inimesed Tarvastust, kus ta sündis, Kärstnast, kus oli ta esimene töökoht, Viljandist, kus ta veetis oma vanaduspõlve. Põhjust tema meeldetuletamiseks on Virumaa ja ka kogu Eesti õpetajaskonnal. Kõige enam on tema meenutamiseks põhjust siiski Väike-Maarjal. Tema puhul on üllatav see, et tulnud Väike-Maarjasse juba sajandi algul, 1907. aastal, on tema elu ja töö ulatunud läbi venestusaja ja Eesti Vabariigi meie aega välja. Väike-Maarjasse tuli kihelkonnakooli juhatajaks 26-aastane noormees ja 1951. aastal, Väike-Maarja rajooni moodustamise aegu, aeti 70-aastane vanahärra kui „kodanlik natsionalist“ oma majast välja. Niisiis elas Märt Meos oma 85 eluaastast 44 sisukat ja jälgijätvat aastat Väike-Maarjas.

Mõned üksikud inimesed peaksid mäletama Märt Meost kihelkonnakooli õpetajana, rohkem on neid, kes teavad teda kui Väike-Maarja seltsitegelast ja koolinõunikku, üsna palju on aga neid, kes peale sõda õppisid Väike-Maarjas või Simunas ja kellele seetõttu meenub nõudlik ja korrektne vene keele õpetaja, kelle antud teadmistega ka ülikoolis lähedasti läbi sai.

Tänu Eduard Leppiku õigeaegselt kogutud materjalidele on Väike-Maarja muuseumil õnnestunud välja panna kaunis põhjalik ja ülevaatlik näitus Märt Meosest. Kahjuks on vahepealne pikk vaikumisaeg ja minevikku eitav kasvatus inimeste teadvusse oma jälje jätnud. Vene poeet Puškin on öelnud: „Kultuurset inimest eristab barbarist suhtumine minevikku.“

Püüdes pisutki ületada meis olevat mineviku ja tänapäeva vahelist kuristikku, korraldas Väike-Maarja muuseum Märt Meose mälestusõhtu.

Umbes kahekümne öhtul osaleja seas oli Väike-Maarja keskkooli esimest direktorit meenutamas ka üks tegevõpetaja.

Meile, tarbimisühiskonna inimestele, on aateinimeste teguviis ja mõtted kohati täiesti arusaamatud. See väljendus ka küsimusterohkes sünnipäevakõnes.

Lugupeetud Märt Meos!

Kogu Sinu elu oli võitlus, kergelt ei tulnud Sulle midagi, aga kerget teed Sa ei otsinudki.

Väikese kroonutalu viienda lapsena olid sunnitud väljaspool kodu elatist otsima. Väljapääsuks valisid Tartu õpetajate seminari, kus haridust tasuta sai. Kodust said Sa kaasa lugupidamise ja austuse inimese vastu ning tööarmastuse.

Et Sa oma kooli au sees pidasid, on tunda sellest, et Sa sinna hiljem kehvematel peredest pärit võimekamaid lapsi saatsid, sinna viisid Sa ka oma noorema venna Juhani. Kui Sinu edasiõppimissoov, mida kandsid endas kogu elu, ei täitunud, täiendasid end pidevalt ise.

1907. aastal algasid Sinu võitlused hariduse eest Väike-Maarja kihelkonnas. Milleks oli Sul neid võitlusi vaja, kui Sa nende käigus majanduslikult pigem kaotasid? Poeg- ja tütarlastekooli ühendamine, kaheklassilisele koolile lisaks algul kolmanda, siis ka neljanda klassi moodustamine, kooli raamatukogusse ka eestikeelsete raamatute soetamine ja mis peamine — võitlus kooli püsimise eest Väike-Maarjas üldse — kõik need ettevõtmised tõid Sulle palju sekeldusi, ametnike ja volikogude veenmist, kulu. Ja seda kõike „ainult“ lastele parema õpetuse andmise eesmärgil!

Mis sundis Sind 1919. aastal, kui Vabadussõda veel käis, vahetama stabiilse kooliõpetajakutse ebastabiilse koolinõuniku elu vastu? Eesti Vabariik vajab eesti kooli. Veel samal talvel sõitsid Sa küüthobustega läbi enamuse Virumaa koolidest. Leidsid

eest tsaarivalitsuse-aegsed laostunud koolid: puudusid õpetajad (osa neist oli rindel) ja eestikeelsed õpikud, koolimajad olid vanad, täielikult puudus rahvuskooli metoodika. Kiirelt asusid Sa asja praktiliselt parandama, pidades väsimatult igal tasandil loenguid, kirjutades ja paljudes metoodilist materjali, mis varsti levis Virumaalt üle kogu Eesti.

Anna meile andeks see, et praegused väikemaarjälased teavad Sinust väga vähe. Neid on õpetatud minevikku unustama — kõik algas nende jaoks alles viiskümmend aastat tagasi. Usume, et järgmised põlvkonnad panevad asjad õigesti paika. Väike-Maarjas on õnneks jätkunud inimesi, kes vana ja väärtuslikku säilitavad-taastavad. Nüüd ei tohiks teadvustaminegi kaugel olla. Seniks aga sisenevad Väike-Maarja inimesed 1912. aastal ehitatud Põllumeeste Seltsi majja, jalutavad selle koridorides, kogunevad saali, vaatavad või annavad etendusi laval, teadmata midagi sellest, et Sinu selle maja ehitamise mõtte algataja olid, et juba enne ehituse algust Sa projekti järgi kõik ruumid maapinnale kandsid ja neid koos sõpradega korduvalt läbi käisid parimaid ruumilahendusi otsides ja leides. Mõtlesid Sa meile, võideldes tolle aja kohta väga suure saali ja lava eest?

Kust võtsid Sa julguse alustada ehitust ilma ühegi kopikata? Kust võtsid Sa veenmisjõu, et kihelkonna 93 inimest nõustusid isiklikult enda nimel ehituseks laenu võtma, et ehitus käima läheks? Kolmsada rubla polnud ju tolle aja kohta sugugi väike summa!

Sa olid hinnatud seltsitegelane, koori ja orkestrijuht, Väike-Maarja laulupidude traditsiooni alusepanija. Kui me igal kevadel sammume rongkäigus Müürikule pidu pidama, kas mõtleme sellele, et esimene Väike-Maarja laulupäev peeti Sinu initsiatiivil juba 1910. aastal, nimelt Müürikul?

Me käime mööda Sinu majast, mis ka praegu tänu remondile on üks ilusamaid Väike-Maarjas, ja aia, mis on praegu üks räämajäänumaid, kuigi seal kasvavad veel mõned Sinu istutatud puud. Kuidas suutsid Sa veel 70-aastasena, ilma jätud oma ilusast kodust ja pensionist, vastu seista tolleaegsele nõmedusele ja oma töökoha tagasi võidelda (küll mitte enam Väike-Maarjas vaid Simunas)? Tööjõud ja -tahe säilisid Sul ka kõrges eas. Viljandi õpetajate-pensionäride klubis olid Sa üks aktiivsemaid, jäädvustasid oma mälestusi ja pälvisid mitmel korral tänu „Nõukogude Õpetaja“ kirjasaatjana.

Läbi mitme ühiskonnakorra tegid Sa ühte ja sama — harisid eesti rahvast oma parema äratundmise järgi. Kas Sind võib süüdistada oma põhimõtete muutmises? Ei, kindlasti mitte! Sa said olla nii paljude asjade algataja ja läbiviija ikka ainult sellepärast, et oskasid alati arvestada teisi. Nii on praegugi, et „vastu rinda tagujad“ saavad tulla alles siis, kui kompromissivõimelised on tee ees lahti teinud.

Kes Sa siis olid? Vastus kõikidele küsimustele on üks — Sa olid Märt Meos, Õpetaja suure algustähega. Mitte tarbija, vaid ANDJA.

Ene RUUBEL

TULU- MAKSU- SOODUS- TUSED

Väike-Maarja küla RSN TK on otsustanud vabastada 1991. aastaks üksikisiku tulumaksust järgmised tululiigid:

- 1) ettevõtete poolt makstav lisapension pensionäridele;
- 2) stipendiumid kutsekoolides, tehnikumides ja kõrgkoolides õppivaile noortele;
- 3) soodustused sanatooriumituusikute andmisel;
- 4) ettevõtete poolt makstavad toetused lasterikastele perekondadele;
- 5) nelja- ja enama lapsega vanematelt tulumaksu ei võeta. Maksusoodustuse saamiseks esitab ettevõttele avalduse kas isa või isa ja ema, kui vanemad töötavad erinevates asutustes. Arvestatakse seaduslikust abielust, lapsendatud või isaduse tuvastamisega sündinud lapsi;

- 6) hooajatöödel ja pikendatud tööpäevaga töötamisel tasuda toitlustamine ettevõtte poolt;
- 7) ettevõtte töötajatele makstav toiduainete hinna tõusu kompensatsioon, mis makstakse lisaks sotsiaalfondi arvel makstavale ametlikule kompensatsioonile;
- 8) lisatoetused kodusviibivatele emadele, mis makstakse lisaks riiklikule toetusele;
- 9) õpilaste tasuta toitlustamiseks ülekantavad vahendid;
- 10) üldhariduskoolide, kutsekoolide ja tehnikumide õpilastele makstav töötasu (k.a. praktikatasu).

Kõik eelpooltoodud soodustused kehtivad ainult Väike-Maarja külanõukogu territooriumil alalist sissekirjutust omavate kodanike kohta.

*** Miks vahetasite ühe esimeheameti teise vastu?**

„Kahtlemata on külanõukogus (või vallas) rohkem perspektiivi, aga ma olen eluaeg töötanud põllumajanduses, see ala on mulle tuttavam. Ise ma sellele vahetuse-mõttele ei tulnud. Esimest korda tehti mulle ettepanek aasta alguses. Siis ei osanud ma midagi arvata, ei lootnud ka sellist ülekaalu valimistel.“

*** Kas ameti vahetusel oli majanduslikke põhjusi, on**

ju kolhoosi majanduslikud võimalused määratult suuremad?

„Mingil määral ikka. Kolhoosis saan ma oma plaane kiiremini realiseerida. Ja kokkuvõttes läheb kõik ikkagi ühe ja sama eesmärgi heaks.“

*** Kas saadikuks olemisele aitab praegune ametikoht kaasa?**

„Vastupidi. Kuna olen saadik, olen kohustatud selle paikkonna heaks tegutsema.“

*** Kas kolhoosi kui sotsiaalsfääri arendaja ja ehitaja ning külanõukogu funktsioonid võivad kunagi ühtida?**

„Kunagi kindlasti. Esialgu on nii, et mida kiiremini koostöös olukorda parandame, seda parem.“

Kui majandust põhja ei lasta, peaks valla raha tekkima — siinkandis on jõukad majandid ja ettevõtted. Väike-Maarja külanõukogu on arvatud Lääne-Virumaal perspektiivsemate hulka. Kui külanõukogul oleks juba praegu iseseisev eelarve, laekuks kohalikeks vajadusteks 2,5—3 miljonit.

Kui valla tekib vabu vahendeid, tuleb need suunata sotsiaalsfääri arendamiseks. Ehitamine on läinud küll keerulisemaks, kuid kui raha on ja ehitusorganisatsiooniga saadakse kokkuleppele (neil jääb ju ka tööd vähemaks), on see võimalik ja vajalik.“

*** Kui kaugel on vallaks saamine?**

„Välja arvatud meditsiiniasutused, on muud alad meie halduses.“

Sotsiaalsfääri ülalpidamine võtaks minimaalselt 2 milj. rubla. Selle raha laekumine on täiesti reaalne. Iseseisvuseks on veel vaja suurt tugevat remondiorganisatsiooni, mis suu-

daks probleemidest üle olla — Väike-Maarja kommunaalmajade olukord on katastroofiline.

Kõike arvestades saab Väike-Maarja 1. jaanuariks 1992. a. vallaõigused kätte.“

*** Kas Väike-Maarja kolhoosi majanduslik tugevus kiirendab vallaks saamist?**

„Kolhoosi tugevus kiirendab vallaks saamist selle kaudu, et temalt laekub valla eelarvesse palju raha.“

*** Millal saab talumajandus sellise taseme, et ühismajandite järgi vajadus kaob?**

„Üks inimpõlv kindlasti.“

*** Kas Väike-Maarja mail on sellist inimest, keda tõesti talunikuks võib pidada?**

„Ma usun, et Linus on küll talunik.“

Poolikud seadused takistavad talumajanduse arengut. Maaseadus ja omandireform on vastu võtmata. Taluseadus küll on, aga kui muud suhted on reguleerimata, on ta poolik, temalt ei saagi enam nõuda.“

*** Nii et läheb palju aega, kuni talunikud rahva ära toidavad?**

„Mis tähendab toidavad? Hulga poolest võiks seni toodetud tonnid piima ja liha ju rahva ära toita, aga mujal maailmas ei loeta seda inimese toiduks, kvaliteet ei kannata võrdlust.“

Küsitlenud ENE KESLER.

MIS ON TALUPOEGLIKKUS?

Maasotsioloogia tekkis Eestis siis kui sotsioloogia isegi — 60ndatel aastatel Tartu Ülikooli juures pisut tavatu ja soovimatuna. Samal ajal ilmusid Eesti kultuuriteaduses sellised nimed nagu Vooglaid, Lauristin, Vihalemm, Gorbunov, Murutar. 1990. aastal algas EPA-s maasotsioloogia õppetooli organiseerimine, selle juhiks sai Asser Murutar. Maasotsioloogia õppetooli on Eesti agraarülikoolil väga vaja. On vaja teada, millised on üliõpilaste arvamused, vajadused, võimed, väärtused, ootused õppejõududele. Nii õppejõudude kui ka üliõpilaste töö alus selles koolis peab olema teadmine, KES ON EESTI PÖLLUMEES.

Asser Murutar: „Minu juhtlause oli, on ja jääb — maa peab kuuluma sellele, kes teda harib ega tohi kuuluda sellele, kes teda ei hari. Ükski riigikord pole suutnud seda vahetada õigesti lahendada. Alati on hakkama saanud ainult ühe poolega.“

Sotsialism on 70 aastat olnud totaalses sõjas talupoja vastu. Talupoegi on teatavasti tahetud muuta töölisklassi osaks, kes innustunud ja lauldes teeb agraartööd, nii nagu toodetakse nõpe või treitakse mutreid.

Sõda talupoja vastu on jõudnud võiduka lõpuni. Kui talupoeglikkus on veel üldse kusagil säilinud, siis ainult kodu-uel.

Mida tähendab talupoeglikkus? See tähendab linnale vastandumist. Allumist loodusrütmidele, aastaaegadele. See tähendab külaelu kõigis tema avaldumisvormides — idüllist idiotismini. See tähendab inimese samastumist oma maatükki, puu, kivi või kraaviga.

Ainult külast tulevad inimesed, kes oskavad ja tahavad

laulda maamehe laule. Loomulikult on niisugune ehe talupoeglikkus igale valitsusele vastumeelne. See pole ju mingi klassiline nähtus, vaid elulaad — vaba mees omal maal.

Kuni maal pole käima lükatud linlikku tootmistehast, pole talupoegkond mingi klass. „Agraartehase“ käivitamine toob kohe kaasa ka rohelised probleemid ja eetilise krahhi (40—60% maarahvast on elama pandud suurmajadesse).

Eesti talupoja tegevus seisneb selles, et ehtsat, novgorodlikku või pihkvaoblastlikku kolhoosi pole suudetud siia teha. Põllumeest pole saadud muuta nii lõplikult lootusetuks, et ta oleks valinud võimalikult vaese eluviisi. Meie tugi on olnud mõisakultuur. Ka Eesti kolhoosiesimees on olnud maapidamise kultuuri mõttes mõisnik, punane parun. Saksa aadlikultuuri eeskujult on sügavalt juurdunud ideaal Sangaste mõisnik krahv Berg, kelle lause „Sina paneb see sitt ja küll tema kasvab!“ töötab tänini paremini kui EPA õpetus. Muidugi on praegusaja kool noorte infohankimise allikana üldse viimane, nii et kaotada pole enam midagi.

Meie töö on leida põhimõtted tänapäeva talupoja kirjeldamiseks. Üht ja sama meest, sama kaabu peas ja samad käed taskus, võib kirjeldada väga mitut moodi.

Mida kõrgemal asub kirjeldaja valitsuse hierarhias, seda ratsionaalsemalt ta talupoega kirjeldab. Seda vähem on talupoeg inimene, seda rohkem tootjajühik. Nii jääbki järele klassikaline talupoeg ainult võõrandunud olukorras — koduaias.

Maasotsioloogia õppetool töötab talupoja kõlbeline kahestumise vähendamise heaks. Moraalse ja ratsionaalse talupoja analüüsi on tehtud juba enne meid USA-s.

Moraalset talupoega iseloomustab eluoluline kindlus, ta riskib vaid siis, kui julgeolek on kindel (ratsionaalne läheb igal juhul välja kasumi suurendamisele). Moraalse talupoja põhiline majandusväärtus on tarbimisväärtus (ratsionaalsel vahetusväärtus). Moraalse talupoja tegevus on suunatud kogutule, ratsionaalsel kasumile. Moraalne talupoeg tähtsustab inimest, paigutab raha perekonda, ratsionaalne toodab kaupa ja paigutab raha uuendustesse ning laiendustesse. Moraalne talupoeg väärtustab konservatiivset sõltumatust, kodu, on ettevaatlik, ratsionaalne kiirustab edule. Moraalne talupoeg arvestab tootmismahu perekonna tööväime ja mahepõllunduse kohaselt, ratsionaalne turukonjunktuuri järgi. Moraalse talupoja hindamine käib tema perekonnatüübi ja elutee järgi, ratsionaalse — jõukust mõõda.

Meie õppetooli ülesanne pole üksnes sotsioloogiline teadmine, vaid ka maailmaideoloogia — erinevate ideoloogiate vaatlus ja nende sobitamine meie mudeliga.

Maasotsioloogid on Eestis mitmes kohas, EPA ei taotle mingeid erioigusi. Kuna aga maasotsioloogia uurimistulemusi on ikka avalikkuse ette jõudnud, siis tahaks loota, et edaspidi õpivad ka kõnede pidajad sotsioloogia abiga tundma, kellele, millest ja mida rääkida.“

A black and white photograph of a newborn baby sleeping peacefully, wrapped in a patterned blanket. The baby's face is the central focus, with soft lighting highlighting its features. The baby is lying down, and the blanket has a visible plaid or checkered pattern. The background is dark and out of focus.

Kellel küsimusi tekib, võib võtta telefonitoru ja helistada numbritel (233) 22 560, 43 514 või 44 280. Seal on kuuldel lahedel inimesed Ida- ja Lääne-Virumaa kultuuriosakondadest ning „Virumaa Teatajast“, kes teile hea meelega kõike Virulaste Päevadega seonduvat vahendavad. Päevakava ning „Virumaa Teataja“ Virulaste Päevade erinumbreid võib hankida ka „Virumaa Teataja“ toimetusest Rakverest, Tallinna 5.

„EESTI PÄEVALEHT” („ESTNISKA DAGBLADET”) KIRJUTAB:

„EESTI SKAUTLUSE SEIS KANADAS”

Kanadas hiljuti peetud skautliku ja gaidliku nooruse aasta-koosolekul esitatud aruandeist selgus ka skautide ja gaidide arv Kanadas. Nii tehti teatavaks, et Eesti Gaidide Maleval Kanadas oli möödunud aastal 193 liiget. Selle arvu andsid 37 hellakest, 15 gaidi, 31 vanemgaidi, 45 vanagaidi ja 65 juhti. Eesti Skautide Maleva arvud olid järgmised — üldine liikmete arv möödunud aastal oli 266. Selle arvu moodustasid 42 hundut, 30 skauti, 12 vendurskauti, 103 vanaskauti ja 79 juhti.

Rõõmustavalt märgitakse, et kuigi üldarv on pisut vähenenud, on suurenenud hellakeste ja hundude arv. Märgitakse, et sündmused Eestis on suurendanud ja tugevdanud noortes rahvustunnet.

Seekordsel aastakoosolekul lahendas gaidide malev ka mitu aastat kõne all olnud liitumise küsimuse Kanada gaidide malevaga. Liitumine toob kaasa ühelt poolt soodustusi, teisalt aga kohustusi. Nendega tuleks aga igati toime.

Skautid kuulusid Kanada ülemaailmsesse skautide perre oma tegevuse algusest peale.

Läänes tegutsev kõiki eesti gaidide ühendav Eesti Gaidide Liidu Keskbüroo jaguneb mitme mandri vahel. Viis keskbüroo liiget elavad Kanadas, kaasa arvatud peagaid. Üks liige on Rootsis ja üks USAs.

Eesti skaute Läänes koondab Skautide Liidu keskbüroo. See tuuakse järgmiseks neljaks aastaks Kanadasse, Torontosse. Büroo asukoht vaheldub USA, Kanada ja Rootsi vahel.

„TALLINNA HÕBE OKSJONIL”

Stockholmi kunstioksjonifirma BUKOWSKI antiikasjade oksjonil müüdi väga haruldane hõbeese Eestist. Tegemist oli suure, 33 cm kõrge hõbedast supitirinaga, mille oli teinud Tallinna meister Johan Gottfried Dehio.

Gottfried Dehio oli Tallinnas meistriks aastatel 1770—1790. Rokokoo-vormides tirin peab olema tehtud 1770ndail aastail.

Samasugune sama meistri tirin on teada USAs. Tallinna meistri, kuigi teise, umbes sama vana tirin on ka Rootsi kuninga hõbedakogus.

Dehio tirin on BUKOWSKI poolt hinnatud 75 000 kroonile. Suur osa ka kallimatest hõbeasjadest, sealhulgas paar Rootsi tirinat, jäid müümata või müüdi tunduvalt alla omahinna. Tallinna tirin aga tõusis alghinnast kõrgemale ja müüdi 115 000 krooni eest. Ostjaks oli Stockholmi eestlasest koguja.

„ROOTSI PRINTS EESTILE KUNINGAKS”

Igasuguste muude Eestis loodud erakondade hulgas on ka Eesti Rojalistide Partei, mille eesmärgiks on muuta tulevane eventuaalne iseseisev Eesti kuningriigiks. Kuningaks tahetakse Rootsi printsi Carl Philipit, kes praegu käib põhikoolis.

Vastavalt muudatustele Rootsi põhiseaduses Carl Philip Rootsi kuningaks ei saa, kuigi ta on kuningapaari ainus poeg. Riigipeaks saab hoopis esmasündinu, s.t. kroonprintsess Victoria.

Eesti rojalistide esindajad märgivad, et Carl Philipi kutsumisega Eesti kuningaks on taas võimalik tugevdada kunagisi sidemeid Eesti ja Rootsi vahel. Ja Carl Philipile oleks see ainus võimalus kuningaks saada.

HÜVA NÕU

* Herned ja oad keevad ruttu pehmeks, kui nendele keetes näpuotsatäis söögisoodat juurde lisada. See muudab nad ka kergemini seeditavaks.

* Kohvikoores asemel (kui tulevad ootamatud külalised), võib tarvitada munakollast kohviga läbiklopitult.

* Kuivanud juustu saab värskendada, kui see pannale tükiks ajaks värskesse piima, lasta pärast nõrguda ja kuivatada puhata rätiga kuivaks. Juust muutub täiesti värskeks ja isüratavaks.

* Lillepotis pesitsevate kahjurite hävitamiseks valatakse muld üle kastanimunade keeduvelelikuga. Kahjurid ronivad mullapinnale, kust neid on kerge ära korjata.

* Lillkapsas jääb valgeks, kui keeduveesi enne soolaga hästi läbi keedetakse, tassitais piima juurde lisatakse ja siis alles lillkapsas sisse pannakse.

* Nahkesemed saab uueks ja värskeks, kui need sisse hõõruda klopitud munavalgega, mille juurde on lisatud natuke piima.

* Põletusplekid pesul, mis on tekkinud liig kuumast triikrauast, saab kaotada vees lahustatud booraksiga.

* Õlivärvilõhna kaotame korterist, asetades sinna nõu soolveega. Soolvesi tõmbab lõhna enda külge.

„Majasober“ 1936

MÕTTETERI

„Sest ilu on see, mis jääb, kõik muu kaob. Hing kaob, vaim kaob, aga ilu ei kao, tema jääb! Sest kui keegi on ilu näinud, kui keegi on ilu nähes ilu tundnud, siis saab tema ise seeläbi ilusamaks, võtab tundud, maitstud ilu endasse ja nõnda jääb ilu, kui kõik kaob. Eks ole see jumalik? Jääb see, mida tõeliselt pole olemaski, ja kaob see, mis on olemas.”

Anton Hansen
Tammsaare

„See, mis sa naeratades kinkisid, võib kunagi otsa saada. Aga naeratus jääb.”

Karl Ristikivi

„Ükski rahvas ei või edeneda, kelle kirjandus ei edene,

see on — kes midagi oma katsetest ja äränagemistest oma järeltulevate põlvede kasuks ei pärandata. Ainult töös palehigi sees, teaduse valgusel, järeltulevate põlvede jaoks uusi teadmisi oma kirjandusse kogudes edeneb rahvas, edeneb iga üksiku rahva edenemise tõttu riik, edeneb terve inimene sugu.”

Jaan Jõgever

„Ei maksa rahvalaulu hääbumistki võtta nii traagiliselt — see, millest nad pärit on, on alles, maailmamuna on alles, hingamine pole lakanud. Ja kõik surnud elab meis edasi, ka meie oma esivanemate geenid, laulud ja kujutlused, ükskõik kas tunneme nad ära

või ei nende tagasitulemises läbi aegade, mõtete ja keelte.”

Jaan Kaplinski

„Panta rhei — kõik voolab — ütleb vana Joonia mõttetark Herakleitos... ja tal on õigus. Sest looduses ei ole ialgi peatust... kõik — puud, põõsad, kivid, kaljud, ehitused ja hooned — inimeste kätetööd — muudavad oma kuju ja karva.

Nõnda on lugu ka eesti keelega. Ka tema ei jää igavesti selleks, mis ta praegusel silmapilgul on, ka tema kallal teeb väsimata ajahammas oma hävitamise ja hukkamise tööd, ta grammatika vormisid ikka vähendades ja lühendades.”

Johannes Aavik

NALJA

„Mis te arvate, kas ma võin teie tütre suhtes mingeid lootusi hellitada?”

„Matke maha kogu lootus. Ta on otsustanud teiega abielluda!”

* * *

„Vaene mees,” halletses vanamemm kerjust. „On vist tõesti hirmus olla liikumisvõimetu. Aga lohutage end sellega, et veelgi hullem on olla pime!”

„Ma tean,” vastas mees. „Proovisin alguses pimedana, aga inimesed viskasid mu kaabusse rohkem nõõpe kui raha.”

* * *

Poeg küsis oma viimasel poissmeheõhtul isalt: „Kas sa oskad mulle nõu anda, mida ma peaksin kindlasti teadma, enne kui teen selle tähtsa sammu?”

„Oskan küll. Esiteks lepi oma tulevasega kokku, et võid iga nädal ühe õhtu veeta koos sõpradega. Ja teiseks pea meeles, et sa seda õhtut sõprade seltsis ei raiska!”

* * *

„Kuidas sa julged halvustada minu keedetud suppi? Tegin selle vana perekonnaretsepti järgi!”

„Sinu suguvõsas ei ole vist eriti palju pikaealisi!”

* * *

„Mis on su kallem mälestus?”

„Minu mehe juukselokk.”

„Aga su mees ju elab!?”

„Jah. Kiilaspäisena.”

* * *

Kaks Cape Kennedy kosmosekeskuses töötavat mehhaanikut hakkasid hilja õhtul koju minema ja peatusid raketimootori kütuse mahuti juures. Nad otsustasid kraani lahti keerata ja veidi maitsta. Tundus üsna alkoholi moodi ja enne kui mehed arugi said, oli võetud pisut üleliia. Tuikudes läks kumbki oma koju.

Kell kolm öösel helises ühe kodus telefon. „Kaugekõne,” teatas keskjaam ja siis kostus teise mehhaaniku hääl: „Tahtsin sulle ainult öelda, et kui sul on paha olla, ära mingil juhul sigaretti süüta. Helistan nimelt Albuquerquest New Mexicost.”